

Stadswandeling Enschede

Auteur: Marycke Naber

Centrum, Pathmos, Volkspark, synagoge

Enschede, ofwel 'Anneschette' (= aan de grens) werd in 1119 voor het eerst vermeld en kreeg in 1325 stadsrechten van de bisschop van Utrecht. De Oude Markt bevindt zich op de voorborg van een vroeg-middeleeuws kasteeltje. De stad werd in de 14e eeuw omringd met een ovale grachtengordel en vanaf de 15e eeuw door een dubbele grachtengordel met daartussen een aarden wal met een houten omheining. In 1518 werd de stad door de hertog van Gelre op de bisschop veroverd, maar in 1597 door prins Maurits ingenomen, waarna de verwaarloosde vesting op last van de prins werd ontmanteld. De stad bleef relatief onbetekenend tot in de 18e eeuw de textielnijverheid tot ontwikkeling kwam. Na de stadsbrand van 1862 groeide Enschede uit tot het belangrijkste centrum van textielproductie in Nederland. Tuindorp Pathmos is een van de wijken die op initiatief van textielfabrikanten tot stand zijn gekomen. In de jaren '60 is de textielindustrie volledig teloorgegaan, ten koste van ca. 30.000 arbeidsplaatsen. De meeste van de grote fabriekscomplexen zijn in de jaren '70 en '80 gesloopt, maar enkele zijn gerenoveerd en kregen een nieuwe bestemming.

Routebeschrijving

Verlaat station Enschede via uitgang Centrum aan het eind van de stationshal en loop RD over het Stationsplein met 'Metropolis' van Jelle de Graaf en 'Bomen II' van Rinus Roelofs. Ga aan het eind van het plein RA door de winkelstraat (Korte Haaksbergerstraat), bij het pleintje met de ronde ganzenfontein LA en loop RD (Marktstraat). Aan het eind kom je op de Oude Markt.

Tegenover de hoofdingang van de Grote Kerk staat een zandstenen monument uit 1912 dat herinnert aan de grote stadsbrand van 1862. Zie de reliëfs en de plaquettes. De oorspronkelijk aan Jakobus de Meerdere gewijde Grote Kerk is opgetrokken uit Bentheimer zandsteen. De oudste gedeelten dateren uit ca. 1200. In 1480 is de kerk uitgebreid en is de toren verhoogd. De in 1842 ingrijpend verbouwde kerk is na de stadsbrand hersteld.

1. Ga RA, langs de RK Sint-Jacobuskerk uit 1933 met aan de linkerkant de Maria-Ariënskapel (van daaruit zicht op het interieur van de kerk) en loop RD (Langestraat), met op gebouwen aan je rechterhand een beeldengroep van Jawik Krudde. Op nr. 56 bevindt zich cultureel centrum Concordia met expositieruimte. Tourist info op nr. 41 bevindt zich in het voormalige woonhuis van textielfabrikant Jannink. Ga op het plein met het waterkunstwerk 'De familie' van Joop Hekman en links het stadhuis RA, Van Loenshof. Loop na de vitrine aan je rechterhand met werk van Oscar Jesper RD. Steek de asfaltweg over via het zebrapad en loop RD door het kunstwerk 'Whispers' van Arne Quinze. Loop RD met het ziekenhuis aan je rechterhand.

2. Ga daarna op het kruispunt RA, Borneostraat, over het rechter trottoir. Volg dat naar rechts langs het speeltuintje en loop RD. Ga bij de grote punaise RA (Wooldriksweg). Loop op het kruispunt RD, in de bocht naar links RD over het fietspad. Steek de voorrangsweg over bij de verkeerslichten (aan je linkerhand zie je de voormalige textielfabriek van Jannink) en loop op de vijfsprong van fietspaden RD.
3. Ga na het parkeerterrein bij de Veldkampflat het 1e halfverharde pad LA en loop RD (Meijersbergstraat). Volg de straat naar links en naar rechts, ga aan het eind RA, Veldkampstraat en de 1e straat LA, Johannes ter Horststraat. Loop bij het speeltuintje RD en ga na de bocht naar rechts LA, Janninksweg, Ga bijna aan het eind LA langs het fietspad, aan het eind daarvan (links cafetaria Xing-Xing) RA. Steek de Pathmossingel over bij de verkeerslichten, ga aan de overkant RA en de 1e straat schuin LA, Pathmosstraat, met aan je rechterhand een veldkei met infobordjes over Pathmos.

De wijk werd tussen 1914 en 1928 in opdracht van Vereeniging de Volkswoning gebouwd, naar ontwerp van architect W.K. de Wijs en de directeur van Gemeentewerken A.H. op ten Noort. De stedenbouwkundige opzet omvatte winkels, scholen, pleinen, een badhuis, een wijkcentrum, groenvoorzieningen en diverse poortdoorgangen. Centraal punt is het park dat genoemd is naar de Engelse textieltechnicus Thomas Ainsworth (1795-1841), die wordt beschouwd als de grondlegger van de katoenindustrie in Twente.

4. Ga bij de rotonde van het Pathmosplein RA en RA onder de poort door. Loop op het kruispunt RD (Spinnerstraat), langs de Spinnerschool met toren. Loop aan het eind van de straat RD het Thomas Ainsworthpark in, ga na de brug RA, daarna RA langs het park. Steek de Pathmossingel over via de zebrapaden, ga LA en meteen RA, Sterkerstraat.
5. Ga voor het speeltuintje LA voor de huizen langs, dan LA door de poort (Calicotstraat). Aan het eind ga je LA, Keperstraat, aan het eind daarvan RA langs de Pathmossingel. Ga de 2e straat RA, Zwedeweg, bij snackbar-lunchroom De Pieper. Ga de 1e straat LA, dan het 1e pad RA, met aan je rechterhand 'Tafelblad' van Helga Kock am Brink. Loop door de voetgangerssluis langs het metalen hek, daarna RD.

Je bevindt je in het Volkspark, in het gedeelte dat in 2006 is gerealiseerd op de voormalige sportvelden die sinds 1909 bij het park hoorden. Het oudste gedeelte uit 1874 werd mogelijk gemaakt door een legaat van textielfabrikant Hendrik Jan van Heek (1814-1872). Het is in Engelse landschapsstijl ontworpen door landschapsarchitect Dirk Watzel.

6. Ga op de schuine kruising RA over het halfverharde pad, loop op de kruising bij het transformatorhuisje RD over het asfaltpad, ga daarna het 1e pad schuin RA. *(Als je naar Loetje in een paviljoen uit 1873 wilt, loop dan RD.)* Ga op de driesprong schuin RA en houd rechts aan over de brug. Ga daarna op de kruising LA, dan het 1e pad RA en loop op de kruising RD.
7. Ga bij het oorlogsmonument van Mari Andriessen RA, aan het eind RA. Ga op de schuine kruising scherp LA, loop na de voetgangerssluis RD, Parkstraat, aan het eind LA, Emmastraat, met op nr. 189 Earth Cafe & Market met o.a. een veganistisch restaurant. Kortenaerstraat naar links negeren, ga direct na de bocht naar links LA (Prinsestraat), met aan je linkerhand de synagoge.

In 1730 vestigden zich de eerste joodse gezinnen in Enschede. In opdracht van de joodse textielfabrikant M.I. Menko is dit gebouw ontworpen door architect Karel P.C. de

Bazel. Het werd eind 1928 ingewijd door opperrabijn Hirsch. Een plaquette boven de ingang van de gebedsruimte herinnert aan de 700 van de 1200 leden van de joodse gemeenschap die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn vermoord. Het gebouw zelf werd in die tijd gebruikt door de Sicherheitsdienst, waardoor het ironisch genoeg intact is gebleven. Na de oorlog is het weer als synagoge in gebruik genomen en van 2001 tot 2004 grondig gerestaureerd.

8. Steek ter hoogte van de Openbare Lagere School B2 (zie het infobordje) RA de straat over via het zebrapad en ga LA. Steek de Bisschopstraat over en loop RD, Prinsestraat. Steek aan het eind daarvan de klinkerweg over en ga RA, langs 'Reis naar de horizon' van Koos Kroon. Steek de De Ruyterlaan over via de oversteekplaats en loop RD, M.H. Tromplaan. Ga op de voorrangskruising (*schuin rechts voor je staat het voormalige kantoor van de Twentsche Bank uit 1908, gebouwd in opdracht van textielfabrikant B.W. Blijdestein*), LA, Piet Heinstraat, en loop RD naar het station.

Praktische informatie

Bezienswaardigheden

Jacobus de Meerderekerk, Oude Markt 1, katholiekenschede.nl/jacobuskerk/openstelling-en-bereikbaarheid-kerk

Maria-Ariënskapel in de Jacobus de Meerderekerk. Open: dgl. 9.30-17.00

Cultureel centrum Concordia met expositieruimte, Langestraat 56, concordia.nl/expo

Galerie Rubens, Pathmossingel 106, galerie-rubens.nl

Synagoge Enschede, Prinsestraat 18, synagogeenschede.nl

Eten en drinken

Diverse horecagelegenheden in het centrum

Cafetaria Xing-Xing, Haaksbergerstraat 356A, cafetariaxingxing-enschede.nl

Snackbar-lunchroom De Pieper, Pathmossingel 172, 053 436 3800

Loetje Enschede, Parkweg 49, loetje.nl/nl/locaties/enschede

Earth Cafe & Market, Emmastraat 189, earthcafeandmarket.com

Diverse horecagelegenheden op het station

Parkeren

Gratis parkeerterrein bij de ALDI aan de Haaksbergerstraat. Beginnen bij routepunt 3

Routebeschrijving, topografische kaart en GPS-track van deze wandeling vind je op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/stadswandeling-enschede/20712/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de wandelgids 'Twentse kruistochten' beschrijft Marycke Naber 12 rondwandelingen langs in totaal 112 kapellen en kruisbeelden. De wandelingen zijn min of meer afgeleid van het Twentse Kapelletjespad van ca. 800 km (in etappes van gemiddeld 15 km, die eveneens op de Wandelzoekpagina (www.naberpaden.nl) zijn gepubliceerd). De wandelgids bevat mooie foto's en interviews met vrijwilligers die de kapelletjes en wegkruisen onderhouden. De gids is in te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50